

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt (L1)
103 33 STOCKHOLM

2023-04-21
SN Dnr 2023-26

ju.remissvar@regeringskansliet.se
peter.olivecrona@regeringskansliet.se
kopia: ju.L1@regeringskansliet.se

Remissvar

Departementspromemoria ”Digitala bolags- och föreningsstämmor” Dnr Ju2023/00484

Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad departementspromemoria i vilken det föreslås att det ska vara möjligt att hålla bolags- och föreningsstämmor helt digitalt. Svenskt Näringsliv är en organisation som har 60 000 medlemsföretag organiserade i 48 bransch- och arbetsgivarorganisationer.

Svenskt Näringsliv vill framföra följande synpunkter.

Sammanfattning

Svenskt Näringsliv **välkomnar och tillstyrker lagförslaget i promemorian** samt anser att stämman ska kunna hållas enbart digitalt även **utan stöd i bolagsordningen**.

Några kommentarer framgår nedan.

Svenskt Näringsliv välkomnar och tillstyrker lagförslaget i promemorian.

Några kommentarer till förslaget följer nedan.

- Förslaget inför en **välkommen ny möjlighet** för företag och föreningar att hålla bolags- och föreningsstämmor helt digitalt, alternativt digitalt i kombination med poströstning. Vi ser väldigt positivt på den nya möjligheten som är ett **viktigt steg för att modernisera stämmorna** i en tid där det digitala mötet har blivit vardag för de flesta. Vi är även positiva till en reglering som **skapar flexibilitet** för företag och föreningar att organisera sina stämmor på det sätt som passar respektive företag och förening bäst.
- Förslaget innebär att en helt digital stämman ska vara möjlig endast om detta framgår av bolagsordningen. Mot bakgrund av det ovanstående anser vi att det är lämpligt att gå ett steg längre och (liksom i Norge) **tillåta att stämman hålls enbart digitalt utan stöd i**

bolagsordningen, men att det i bolagsordningen ska kunna föreskrivas annorlunda. Mot bakgrund av teknikutvecklingen anser vi att det är **rimligt att styrelsen får möjlighet att från fall till fall besluta vilken form av stämma som passar bolaget/föreningen bäst.**

- Vi anser inte att det bör införas ett krav i lag på att digitala stämmor ska kombineras med poströstning oavsett om det kommer att krävas stöd i bolagsordning eller ej för enbart digitala stämmor. Vi anser dock att det i bolagsordningen ska kunna föreskrivas annorlunda och att **bolagsordningen ska kunna innehålla närmare bestämmelser om hur en digital stämma ska eller får genomföras.**
- I promemorian föreslås i princip inga särbestämmelser för stämmor som hålls helt digitalt utan befintlig reglering föreslås gälla även för dessa stämmor. Svenskt Näringsliv ser **positivt på den teknikneutralitet** som förordas i promemorian. Även om det är möjligt att befintliga stämmoregler i vissa fall kan komma att skapa tillämpningssvårigheter i den digitala miljön, gör vi bedömningen att den inslagna vägen, utan särreglering, i nuläget är den bästa. De praktiska utmaningarna kommer sannolikt att finna sina lösningar genom praxis och teknikutveckling och kan komma att behöva se olika ut beroende på vilken form av företag/förening det rör sig om. Vi tror därför att det skulle kunna visa sig komplext att utforma dessa särregler på ett klokt och långsiktigt hållbart sätt i detta skede och det skulle vara olyckligt om det ledde till en försening av möjliggörandet av digitala stämmor. Däremot kan det vara lämpligt att hålla örat mot marken och ha beredskap för att se över eventuella behov av nya regler framöver.
- Vi noterar att man valt att inte utreda möjligheten att hålla stämma enbart genom poströstning. För att inte försena möjligheten till helt digitala stämmor tycker vi att det är en bra och rimlig avgränsning. Dock skulle vi **gärna se att en särskild utredning tittar på möjligheten att hålla stämma enbart genom poströstning som ett nästa steg.**
- För att ha beredskap för en eventuell framtida pandemi eller liknande där människor inte kan eller får samlas, anser vi att det skulle vara **lämpligt att låta bestämmelsen som, under extraordinära omständigheter, möjliggör stämma på annan ort eller helt digitalt utan stöd i bolagsordningen (ABL 7:15 andra stycket), även skulle möjliggöra att stämma hålls enbart genom poströstning under sådana omständigheter.** Erfarenheten har lärt oss att även en helt digital stämma, i vart fall i större företag eller föreningar, medför att ett stort antal individer behöver samlas (tekniker med olika expertis och uppgifter, bolagsföreträdare, filmteam, tolkar med flera). Möjligheten att hålla stämma endast genom poströstning under extraordinära omständigheter skulle göra oss väl förberedda för en ny situation där det finns begränsningar i möjligheten att samlas.

Sammanfattningsvis ser vi mycket positivt på den föreslagna möjligheten att kunna hålla bolags- och föreningsstämmor helt digitalt.

Med vänliga hälsningar

SVENSKT NÄRINGSLIV
Företagsjuridik

Göran Grén

Maria Larsson